

Deltidsboliger

- forbannelse eller velsignelse?

Hanne Alstrup Velure, Leder av Utmærket kommunenes Sammenslutning USS

Hva er USS?

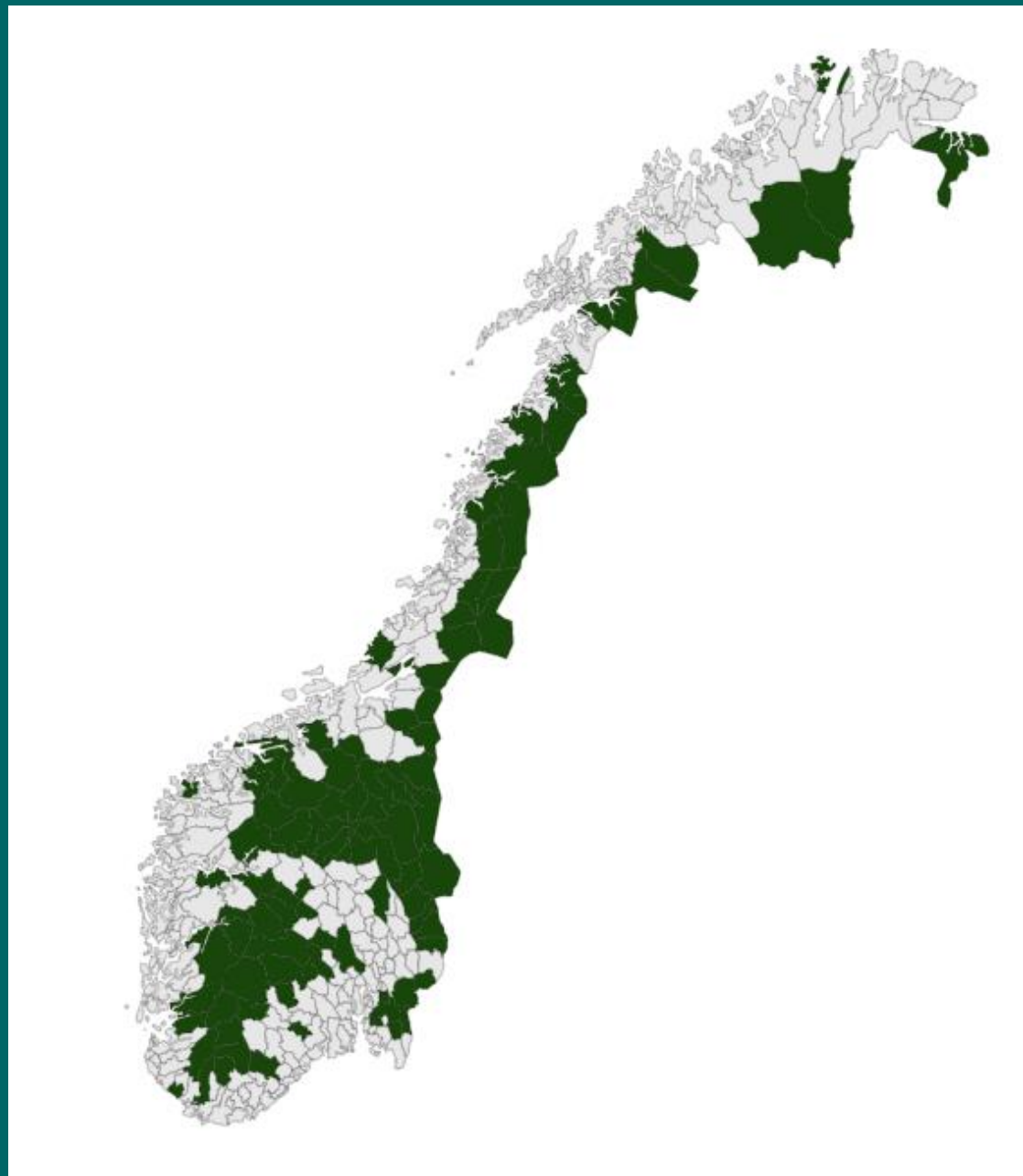
- USS arbeider for å fremme medlemskommunenes interesser i utmarksspørsmål av enhver karakter
- USS ble stiftet 4. mars 1996 av 40 kommuner
- I dag (2023) har USS 101 medlemskommuner fra 10 fylker
- USS er kommunenes talerør overfor sentrale myndigheter
- USS har samarbeidsavtale med KS
- USS er en del av paraplyen Naturressurskommunene – (LVK, USS, LNVK, Industrikommunene og Petroleumskommunene)

25-årsjubileet i 2021

Kart over medlems- kommunene

Innlandets medlems- kommuner

Alvdal	Os
Dovre	Rendalen
Eidskog	Ringebu
Elverum	Ringsaker
Engerdal	Sel
Folldal	Skjåk
Grue	Stor-Elvdal
Lesja	Sør-Fron
Lom	Tolga
Nord-Fron	Trysil

Noen av USS' arbeidsområder

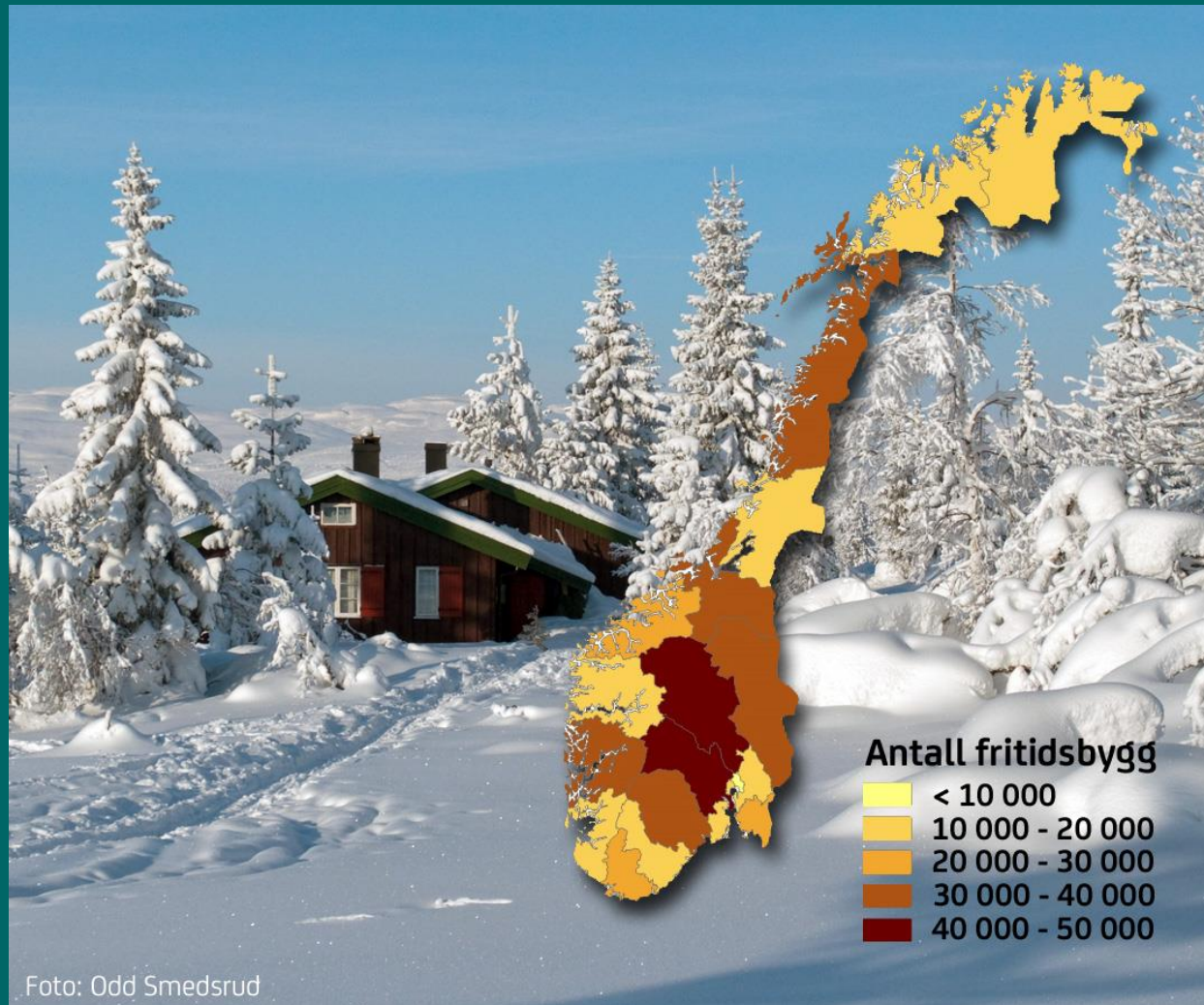
Hvorfor er hyttepolitikk et USS-anliggende?

Vedtekter § 1 - Formål

(1) Utmarkskommunenes Sammenslutning (USS) skal arbeide for å fremme medlemskommunenes interesser i utmarksspørsmål av enhver karakter. Utmarkskommunenes Sammenslutning skal søke å styrke det lokale selvstyret i saker om forvaltning av utmark og bedre samspillet mellom hensynet til natur- og miljøvern og lokal næringsutvikling. Arbeidet i Utmarkskommunenes Sammenslutning skal skje innenfor de rammer en bærekraftig utvikling og livskraftige lokalsamfunn tilsier.

Hyttepolitikk

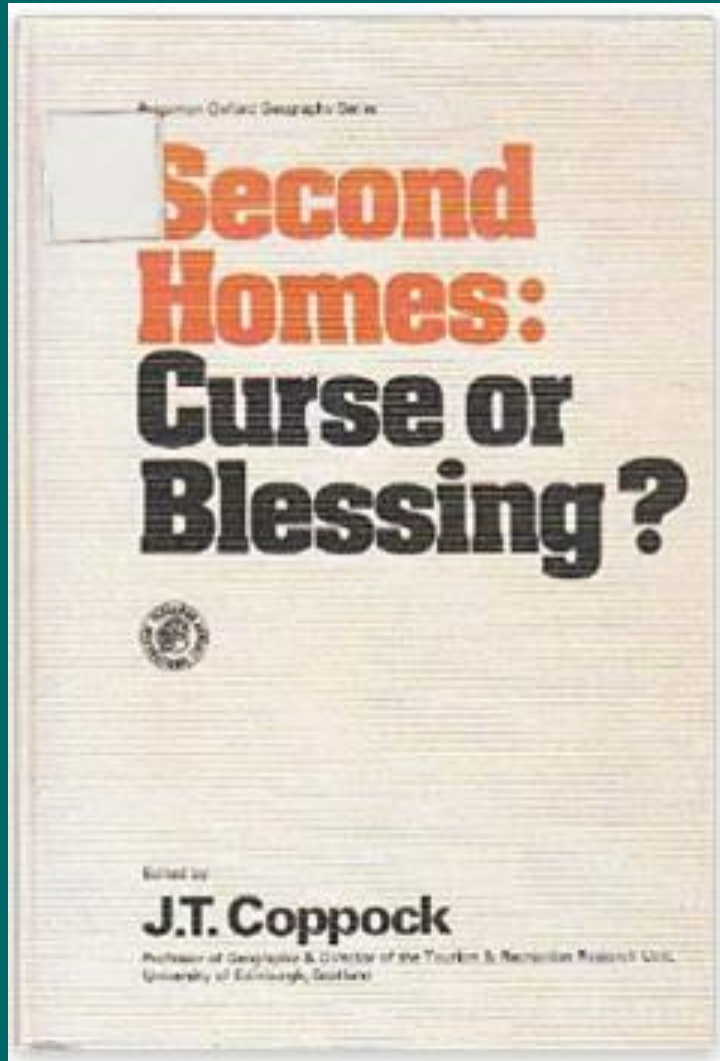
- I Norge er det 500.000 hytter – ca. 200.000 eies av Oslo-folk
- Årlig nasjonal tilvekst 5-6000, fortrinnsvis høystandard.
- Innlandet er Norges største hyttefylke med ca. 90.000 fritidsboliger (180.000 fastboliger = hver 3.bolig er fritidsbolig)
- Ligger i gjennomsnitt 1-4 timer unna primærboligen
- Det er ingen politikk som fanger opp de utfordringer og muligheter dette gir i hytteregionen.

1977

«Andre hjem: Forbannelse
eller velsignelse?»

**John Terry
Coppock
(1921-2000)**
Britisk geograf
og professor i
humangeografi
ved University
of Edinburgh

2014

«Fjellbygd eller feriefjell?»

Terje Skjeggedal
Professor ved
NTNU - arkitektur
og planlegging

Kjell Overvåg
Professor ved
Hinn –
humangeografi
og reiseliv

Kronikk

Hytteekulturen – en ressurs for distriktene

Ansvarlig politikk handler om helhet – ikke smale sektorinteresser. Noe av det mest konflikt drivende i politikken er silotenking og når den ene sektorinteressen smalt fremheves foran den andre.

Bra for distriktene: Hytter, som her i Sigdal, Buskerud, bidrar positivt til distriktene, skriver innsenderne. Foto: Halvard Alvik / NTB scanpix

A photograph of a modern, multi-story wooden cabin with large glass windows, situated in a snowy landscape at dusk. The cabin has a dark roof and is illuminated from within. The background shows a snowy landscape and a blue sky with clouds.

MENINGER

Nordmenns hyttedrøm er naturens mareritt

f t

Hytter er en av de viktigste årsakene til tap av natur og biologisk mangfold i vårt land.

Er hyttefenomenet en vekstressurs eller bare ødelagt natur?

Innlandet Høyre vil ha landsmøtet med på å legge til rette for vekst og utvikling i distriktene:

Hva hadde dalen vært uten hyttene?

FOR HYTTEUTBYGGING: Hanne Velure er sentralstyremedlem i Høyre.

Hytteutbyggingen betyr enormt mye for verdiskapingen i distriktene. Men dette blir helt borte i en strøm av naturfaglige forskningsrapporter, mener Hanne Velure, sentralstyremedlem i Høyre.

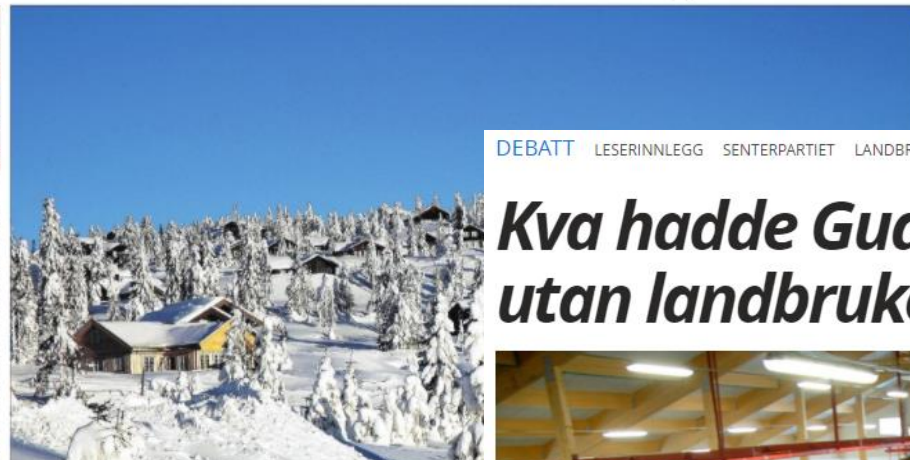
Av KJETIL HANSEN

LILLEHAMMER: - Hva hadde Gudbrandsdalen vært uten hytteutbygging og deltidshytter? Det skulle jeg gjerne visst, sier hun.

Oppland og Hedmark har 90.000 fritidshytter, og deltidshytterne er svært verdifulle for utviklingen i distriktene.

- Naturfaglige forskningsrapporter finnes i bøtter og spann. Men den forskningen som viser hva hytteutbyggingen bidrar med, blir helt borte. De som er med utbyggingen, bruker jo selvfølgelig, infrastruktur og kulturlandskapet. Den som står utenfor, hadde ikke vært der uten den utviklingen som forskerne kaller verdiskapningsmessig hytteutbygging, sier Velure.

Brukere eller beboere?
Etter påskens debatt om skolelig hytteutbygging, mener hun det er viktigere enn noen gang å få fram hva denne verdiskapningen betyr for verdiskapningen i distriktene og som et bidrag for å motivere fremmedleggerne mellom by og land.

DEBATT LESERINNLEGG SENTERPARTIET LANDBRUK JORDBRUKSOPPGJØRET

Kva hadde Gudbrandsdalen vore utan landbruket?

uksjon er ikkje det landbruket treng, skriv Sp-politikarar i Oppland.

iljø og klima Aud Hove, fylkesvaraordfører (Sp)

10. april 2018, kl. 15:06

ANNONSE

get
ire
1.

MOT VÅREN MED NYE VINDUER!

SAIG -32%

Hyttefenomenet - Arealbruk

- ✓ Innlandet har om lag 20% av all bygningsmasse i Norge registrert til fritidsformål.
- ✓ Innlandet har størst vekst i antall fritidsboliger i Norge
- ✓ Innlandet er det fylket i landet som har mest areal knyttet til fritidsboliger
- ✓ Vekst på 10% i arealbruk i Innlandet fra 2011 til i dag
- ✓ Stor variasjon mellom kommunene. I Øystre Slidre har det vært en vekst på 6 % i arealbruk fra 2011. I Øyer har det vært en vekst på 50 %.
- ✓ Alt i alt, har vi færre fritidsboliger per kvadratkilometer i Innlandet sammenlignet med mange av de andre fylkene - det skyldes også størrelsen på fylket vårt totalt.
- ✓ Om lag 60 % av alle hyttene i Innlandet ligger innenfor såkalte fritidsbyggområder. De fleste hyttene som bygges i dag, bygges i fritidsbyggområder.
- ✓ Det dominerende mønstret i fjellområdene i Innlandet er at fritidsbyggområdene ligger adskilt fra de tradisjonelle tettstedene
- ✓ Fritidsboligene blir stadig større.

Hyttefenomenet - Energibruk

- ✓ Innlandet er det fylket i Norge som bruker nest mest energi på hytter og fritidshus totalt, bare slått av Viken. Innlandet hadde en total energibruk på 542 GWh i 2021, som er mer enn det dobbelte av hva Trøndelag hadde.
- ✓ De siste 10 årene har energibruken knyttet til hytter og fritidshus steget med nesten 200 GWh, som tilsvarer en stigning på 58 %
- ✓ 8 % av all energibruk i Innlandet går direkte på hytter og fritidshus.
- ✓ Trysil, Øyer, Ringeby og Øystre Slidre, utgjør sammen med Ringsaker, topp 5 i Innlandet når vi ser på totalt energibruk til fritidsboliger i 2021. For disse kommunene utgjør energibruket til fritidsboliger om lag 30 % av det totale energibruket i kommunene.

Hyttefenomenet - Økonomi

- ✓ Hver tiende nordmann har eierandel i en fritidsbolig – flest over 60 år.
- ✓ I alt 574.000 personer har eierandel i en eller flere hytter.
- ✓ Total omsetningsverdi for fritidseiendommer i Innlandet for 2021 var 8,8 milliarder
- ✓ Gjennomsnittlig pris for ei hytte i Innlandet var ca. 2,5 millioner i 2021.
- ✓ Det er stor forskjell mellom kommunene. Gjennomsnittsprisen varierte fra 4,5 millioner i Øyer i 2020, til rundt en halv million i Åsnes og Elverum.
- ✓ Nye hytter har en betydelig høyere gjennomsnittspris enn brukte hytter.

Her gir hytteøkonomien arbeid til nesten 1.000 og bidrar med 2,1 milliarder kroner i omsetning

1 / 2

655 MILLIONER: Endelig har grunneierne en rapport som slår fast ringvirkningene av aktiviteten i Ringsaker-fjellet. I 2016 utgjorde omsetningen 655 millioner kroner for de lokale bedriftene. Fra venstre Mathias Neraasen (Ringsaker), Morten Øie (Furnes), Jan Tore Hemma (Brøttum), Per Fineid (Pihl) og Lars Bjerke-Narud (Veldre). Foto: Asmund Hanslien

Av Asmund Hanslien

11. desember 2018, kl. 20:18

Hytteaktiviteten i Ringsakerfjellet gir arbeid til nesten 1.000 og bidrar med 2,16 milliarder kroner i omsetning for næringslivet, viser ringvirkningsrapporten til grunneierne. Den forteller også at hytteeierne er god butikk for mer enn grunneierne. Ringsaker kommune hadde et netto overskudd på 20 millioner kroner gjennom fem år.

Hyttefenomenet – hva er også fakta?

- ✓ **Syssetsetting og verdiskaping**
Stedfaste, lokale arbeidsplasser - landbruk og matforedling, bygg- og anlegg, handel og service.
- ✓ **Bosetning**
Største utfordring i distriktene er sentralisering og nedgang i folketall!
- ✓ **Folkehelse** – rekreasjon – friluftsliv - mosjon – sunn og lokal mat

Hyttefenomenet – hva er også fakta?

- ✓ **Motvirker fremmedgjøring** mellom bygd og by?
Kunnskaps- og kulturutveksling.
- ✓ **Arealbruk** - motvirker attgroing og tap av naturmangfold?
- ✓ **Miljøvennlig?** – alternativt kjøp av fritidsbolig i Syden – flyreiser (CO2),
tapt verdiskapning i distriktet, fremmedgjøring etc.
- ✓ **Bærekraftig lokalsamfunnsutvikling?**
Grunnlag for infrastruktur-, tjeneste- og beredskapsutvikling
– både for lokalbefolkning og turister?
Brukertall vs. innbyggertall – lokalisering, dimensjonering, finansiering.

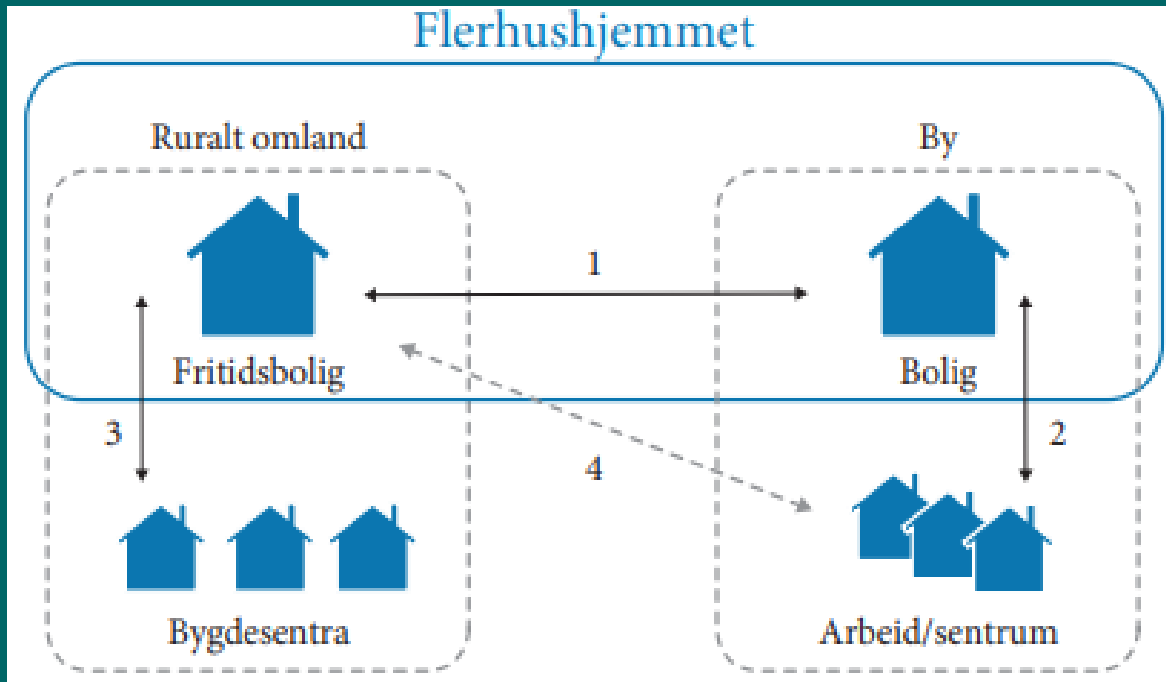
Hyttefolket - humankapitalen!

- ✓ Arbeidskraft
- ✓ Engasjement
- ✓ Nettverk
- ✓ Økonomi
- ✓ Kunnskap
- ÷ Formell innflytelse

Deltidsinnbyggeren i flerhushjemmet

- Et særnorsk fenomen – stadig flere familier lever i "flerhus- hjemmet" – (lang)helger, ferier, pensjonistlivet leves på hytta; flere jobber også fra hytta.
- «Deltidsinnbyggere» i «deltidsbolig»
- Arbeidskraft, engasjement, nettverk, økonomi, kunnskap – ingen formell innflytelse og involveres for lite i lokalt plan- og utviklingsarbeid.
- et mer bærekraftig inntektssystem der lokalisering, dimensjonering og finansiering av offentlig infrastruktur, beredskap og annen offentlig tjenesteproduksjon må baseres på brukertall fremfor innbyggertall.

Hytteutbygging raserer villmarken. Hvor lenge skal dette få fortsette? | Georg Fr. Rieber-Mohn

Den bevisste ødeleggelsen av vill og urørt natur ett av våre største miljøproblemer.

DEBATT

Aftenposten 18.02.18
..og utallige innlegg senere...

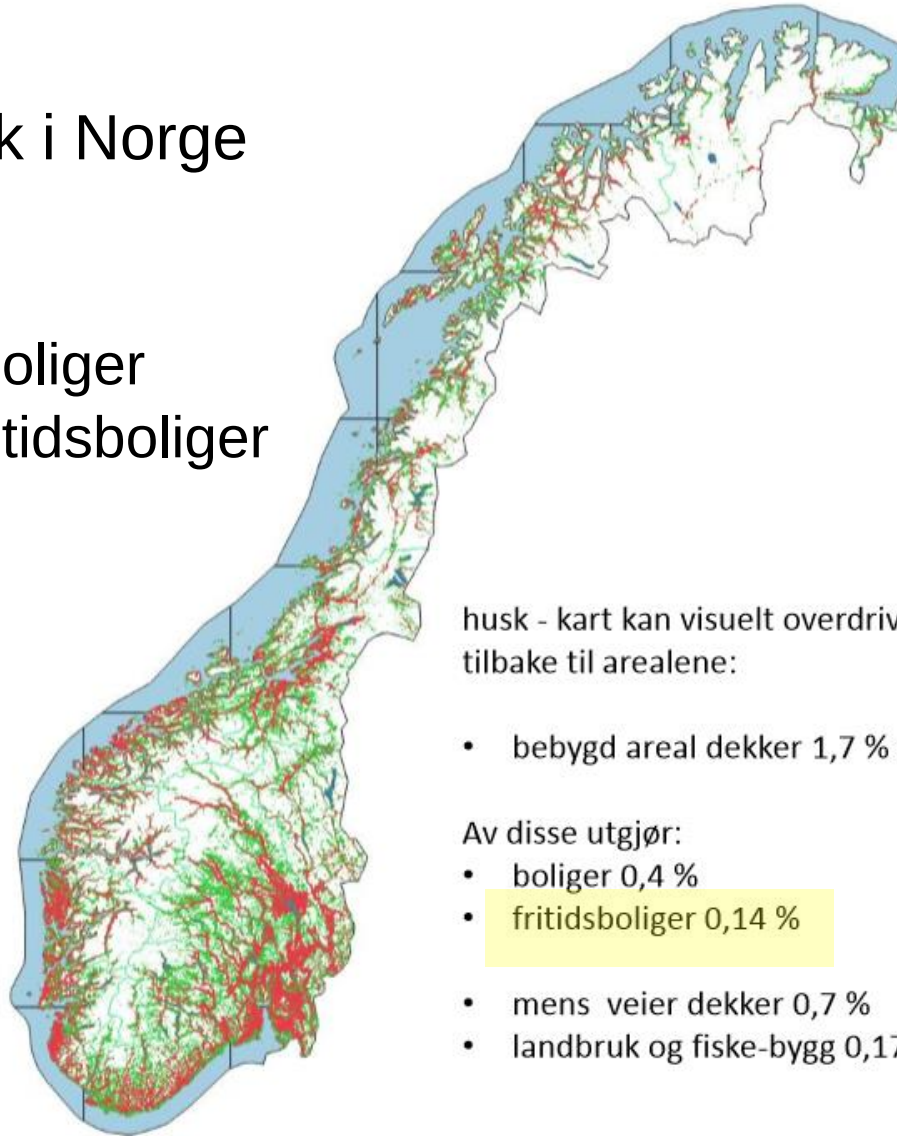
Er dette en (udelt) sannhet?!

Slik bor folk i Norge

Rød = fastboliger

Grønn = fritidsboliger

husk - kart kan visuelt overdrive / overbevise –
tilbake til arealene:

- bebygd areal dekker 1,7 % av samla landareal

Av disse utgjør:

- boliger 0,4 %
- fritidsboliger 0,14 %
- mens veier dekker 0,7 %
- landbruk og fiske-bygg 0,17 %

Kilde: Østlandsforskning

Stadig større fokus i samfunnsdebatten

- «Fra koie til palass»
- Fra frittliggende småbuer til fritidsbolig i felt – fortetting er arealeffektivt og gir tilgang på infrastruktur (veier, VA, strøm etc)
- 170.000 nordmenn ønsker eller planlegger å kjøpe seg hytte
- 17.000 hytter omsatt i 2021
- En villet strategi: Ikke bare for rike men for gjennomsnittsmennesker å eie en hytte!

Debatten NRK 17.2.22

– Finn Arne Jørgensen, professor i miljøhistorie Universitetet i Stavanger

Stadig større fokus i samfunnsdebatten

Debatten NRK 17.2.22

– Irja Godal, innbygger i Vinje og initiativtaker til «hytteopprøret»

Stadig større fokus i samfunnsdebatten

Debatten NRK 17.2.22 – Arild Hermstad, stortingsrepresentant (MDG)

Stadig større fokus i samfunnsdebatten

Debatten NRK 17.2.22

– Stein Plukkerud, utbygger og kommunestyrerepresentant i Øyer (Sp)

Stadig større fokus i samfunnsdebatten

Debatten NRK 17.2.22 – Hanne Alstrup Velure, Leder av USS

Noen overordnede spørsmål?

Er det for mange hytter i Norge?

- Muligheter
- Utfordringer

Hvilke politiske rammer kan være hensiktsmessige?

- Planmessig
- Miljømessig
- Sosioøkonomisk

Noen spørsmål?

- Holder vi på med kritisk nedbygging av norsk natur?
- Enighet om at det skal bo folk i hele Norge – men «rekreasjonsmessig byspredning» er ikke like viktig som generell by- og tettstedsutvikling?
- Materiell – og immateriell - verdiskaping?
- Hvordan tror vi hyttefenomenet vil utvikle seg?
- Hvilke implikasjoner får det om vi stopper hytteutbyggingen?
- Hva er bærekraftig hytteutbygging?
- Hvordan og med hva har hyttefenomenet bidratt i norsk samfunnsutvikling – oppsider og/eller nedsider?
- Hvilken type kunnskap/forsking trenger vi rundt «sekundærbolig»-fenomenet?
- Trenger vi statlig styring av hytteutbygging slik noen hevder?

Statlige planretningslinjer for fjell- og kystnæreområder?

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023

Vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Nye statlige planretningslinjer

Statlige planretningslinjer for fjellområdene

Parallelt med arbeidet med en ny veileder om fritidsbebyggelse vil regjeringen avklare behovet for statlige planretningslinjer for fjellområder. Hovedformålet med eventuelle statlige planretningslinjer vil være å klargjøre nasjonal politikk for bærekraftig utvikling i fjellområdene der næringsutvikling, friluftsliv, landskap, naturmangfold, kulturminner, landbruk, energiproduksjon mm er viktige temaer.

Statlige planretningslinjer for planlegging i sjøområder

Departementet skal avklare behovet for statlige planretningslinjer for kystnære sjøområder. Statlige planretningslinjer vil kunne gi signaler om samordning og avveining mellom ulike interesser i kystsonen gjennom regional, interkommunal og kommunal planlegging. Retningslinjene vil blant annet bli sett i lys av arbeidet med rundskriv og veileder for planlegging i sjøområder.

Det er for tiden ingen gjeldende statlige planbestemmelser. Det vurderes ingen nye.

Hva gjør USS?

1. Følger opp i rikspolitikken for ivaretaking av den lokale råderetten
2. Oppfølging arbeid med Plan- og Bygningsloven og fremtidige forventninger til kommunal og regional planlegging
3. Opplysning og informasjon til aktuelle og potensielle medlemskommuner med stort antall sekundærboliger - utvikler hyttepolitisk strategi og veiledning for kommunene
4. Nettverksarbeid med andre aktører og interesseorganisasjoner

Bærekraftig hytteutbygging – dialog mellom ulike aktører!

Arkitektnytt

Nyheter | Debatt | Ledige stillinger | Søk Q

Arkitektnytt A

 Nyhet

Dynamitt, bulldosere og katalog

«Klondyke i fjellet» eller bærekraftige fritidsboliger for fremtiden? Hytteutbygging stod på agendaen under frokostdebatt.

Ando Woltmann • 21. mai 2021

Debatantene: F.v.ø: Hanne Alstrup Velure, leder for Utmarkskommunenenes Sammenslutning (USS); Erling Dokk Holm, førsteamanuensis ved NMBU, Gaute Brochmann, redaktør i Arkitektur N og debattleder og Tor Arnesen, forsker ved Høyskolen i Innlandet.

Norske Arkitekters Landsforening NAL inviterte 21.5.21 til frokostdebatt!

Hyttepolitikk – en for smal debatt om «ødelagt natur versus raske penger»!

Norske hytteliv har i mange tiår gått under den politiske radaren. Med pandemien har debatten rundt fenomenet økt men dessverre med et smalt og ensidig perspektiv på nedbygging av natur versus raske penger

Hyttebygging krever areal, men vi må være edruelige omkring fakta og ikke stemple hyttebygging som ren nedbygging av natur, skriver Hanne Alstrup Velure. Foto: Tommy Alven/Mostphotos

Hanne Alstrup Velure

Leder av Utmarkskommunenes Sammenslutning USS

Publisert: 18.04.22, 06:00

Nationen, 18.april 2022

«Man skal se fanden på flat mark for å mene at fritidsbyggene per i dag eller fram mot 2030 representerer en nedbygging av utmarka. Men det er viktige poeng i diskusjonen om nedbygging. Utviklingen de senere tiår har gått i klar retning av fritidsbygg bygges i felt og hvor feltene samles i større områder. Dette er en arealeffektiv utbygging».

Tor Arnesen, forsker HInn

«USS hilser velkommen det økte politiske fokus på de muligheter og utfordringer sekundærboligfenomenet gir. Men debatten må ikke forenkles til å handle om raske penger versus nedbygging av natur.»

Hanne A. Velure, Leder av USS

Takk for meg!

Dagbladet INNHold VIDEO PLUSS SNARVEIER BLINDERN -4°C >

HYTTELIV: Det samnorske fenomenet, at en vesentlig del av byfolket har hytte i distriktet har avgjørende betydning for samfunnsutviklingen, skriver artikkelforfatteren. Her Voss fjellandsby i Myrkalden. Foto: Sveinung Uddu Ystad / Dagbladet

Debatt: Hytter og samfunnsutvikling

Hyttefolket er vitaminer for distrikts-Norge

Hyttefolket er aktive, ressurssterke forbrukere og deltagere i lokalsamfunnene med et ekte hjerte for utvikling av lokalmiljøet.

MENINGER 13. OKTOBER 2016 KL. 10.01 DEL PÅ FACEBOOK

Dagbladet
13.10.16

